

تاریخ مکه

— ۴ —

از صدر اسلام تا کنون که بالغ بر ۱۳۶۶ سال میگذرد میلیونها مسلمین که از اطراف

عالم و از هر فج عمیقی بدر بار الهی شناخته و آنجا بعبادت پرداخته اند و این سرزمین عجیب و غریب در هر سال صدها هزار ملل متنوعه جهان را بخود می بیند و اکنون می توان گفت که از تمامی اقطاب جهان باین سرزمین میشتابند و از تمامی ملل در آن جمعیت نمونه دیده میشود ولی متأسفانه آن بهره و نصیبی که باید از تجمع این افراد گرفته شود نمیگیرند و بسی موجب تأسف است .

اسلام برای ایجاد و حفظ اجتماعات آداب و شئون و دستوراتی فراوان دارد تا جمعیت روز افزون گشته و در سایه آن شئون شاعر اسلامی نیرومند گردد .

از آنجمله ایجاد اعیاد ، نماز جماعت ، روزه ، نماز جمعه ، شئون مهمانی ، نذر ، هدی ، قربانی ، تعیت ، سلام ، صلّه رحم ، حقوق همسایه ، پدر ، مادر ، اقربا و خویشان و نظایر آن و مهتر از همه مجالس وعظ و خطابه که در اثر شهادت حضرت حسین (ع) پابرجا گردید و روح همه اینها در اجتماع خانه کعبه ایام حج صورت میگیرد .

بسیاری از علمای اخلاق مجموعه این فضائل را باخلاق دینی تعبیر میکنند و گویند چون اخلاق در اجتماعات بمنزله قوه جاذبه است و خداوند برای ایجاد اتلاف و الفت بین بندگانش این مسراتب و شئون را بوسیله پیغمبران خود مقرر فرموده و اینک باید از این اجتماعات استفاده های مهم نمود .

وقتی در سایر ملل عالم حتی ملل راقیه توجه کنیم می بینیم برای تشکیل اجتماعات تا چه حد متعبد زحمات شده و چه مبالغی عظیم مکه

خرج میکنند تا بتوانند اجتماعی تشکیل دهند و در سایه آن تبلیغاتی بنمایند و بهره های سیاسی و دینی و ادبی و غیره بگیرند ولی متأسفانه ملت اسلام با داشتن این جماعات و اجتماعات بسیار در نتیجه اعمال نفوذ اجانب بهره مند نگشته و عاطل و باطل مانده اند .

ما را عقیده بر آن است که باید تمامی ملل راقیه اسلامی جامعه خود را با نماینده های دانشمند بزرگ بطرف مکه و خانه خدا حرکت داده و کنگره اسلامی را در سرزمین وحی و نزول قرآن تشکیل دهند چندین نتیجه از آن میتوان گرفت :

اول - تعلیمات مناسک و حفظ شئون و آداب اسلامی برای صحت عمل که از اهم فرایض است و اکنون خلاف آن مشاهده میشود

دوم - آشنائی افکار و آثار یکدیگر بوسیله خطبه ها و نطق ها و خطابه ها که با تبادل افکار نمایندگان ملل یک جامعه بزرگ اسلامی تشکیل داده و در سایه آن برهمنیروئی میتوان فائق آمد و این وظیفه علماء بزرگ جهان - حکمای الهی - فقهای مرجع تقلید، سیاستمداران کشور اسلامی - ناطقین بزرگ - منورالفکرها، متمولین و سرمایه داران درجه اول کشور های مسلمین و حکومت حجاز است که باهم در سایه تشکیل رابط و محکم و تبادل افکار تشریک مساعی نموده قرآن و برنامه اسلام را در میان نهند و برنامه آن تمامیات عالیة اسلامی را برجهانیان عرضه بدارند .

و از علوم و فنون و آثار اسلامی یکدیگر را آشنا ساخته از هر کشوری یک کشور دیگری برای کسب اطلاعات و روابط معنوی نمایند گانی اعزام دارند و مسافرت بسیاری بین ملل اسلامی در ممالک اسلامی برپا شود تا از روحیات یکدیگر کاملاً آشنا شده و با ارتباط سیاسی، تجارتی و صنعتی و علمی و روحی و اخلاقی و دینی یکی گشته با یک وحدت روح قوی بنیه دینی برجهانیان چیره شوند و خود را بوحدت اخلاقی - روحی - ملی - سیاسی ممتاز گردانند .

اینجا باید روی سخن ما باکشور ایران که جمعیت آن از ششم امامیه هستند باشد که در ایجاد روابط با ملل اسلامی و تعیین قافله سالار حج و نمایندگان مختلف فنی - تجارتی - علمی - ادبی - سیاسی - اجتماعی - تبلیغی و غیره کوشش مبذول داشته و در کنگره مسلمین جهان رسماً شرکت کنند تا از این

ذات و زبونی بنبرآیند و این وظیفه باید از طرف سیاستمداران و علماء و تجار اقدام شود تا باین موفقیت بزرگ رسید و اگر چنانست که می‌بوده باید گفت .

ترسم نرسی بگمبه ای اعرابی کابن‌ره که تو میروی بگودستان است

در مکه قبرستانی است که اکنون در طرف

دست راست حین ورود در خیابان بزرگ واقع

جنت‌المعلی

بوده است و ویرانه‌های پیش‌زیست که دیواری دور آن کشیده شده انجام‌معروف

بجنت‌المعلی میباشد قبه و بارگاه حضرت سیده خدیجه کبری اولین و بزرگ

ترین زن پیغمبر میباشد که دارای قبه بسیار بزرگ و شبنجی و عالی بوده

رواق و صحن و روضه داشته است که از دست فتنه و هسایب ها خراب

گشته است .

و قبر دیگری در آنجا بوده بنام آمنه مادر پیغمبر «ص» ولی گویند این

اشتباه بزرگی است زیرا آمنه در ابواء در ۱۳ میلی فاصله بین مکه و مدینه

رحلت کرده و همانجا مدفون است .

دیگر قبه عبدمناف و عبدالمطلب و هاشم اجداد پیغمبر «ص» در

آنجا میباشد .

دیگر قبه عمویش ابیطالب در آنجاست این قبرستان را یکی از شعراء

بهقبره‌المحجون نامیده است:

عینی جودی بمره اسراب من دهو ع کثیره التسکاب

ان اهل الحصاب قدر کونی موز عامولها باهل الحصاب

کم بذالك المحجون من صدق و کهول اعفه و شباب

فارقونی وقد علمت یقیناً مالمن فراق متبته من آباب

کثیرین کثیر سهمی

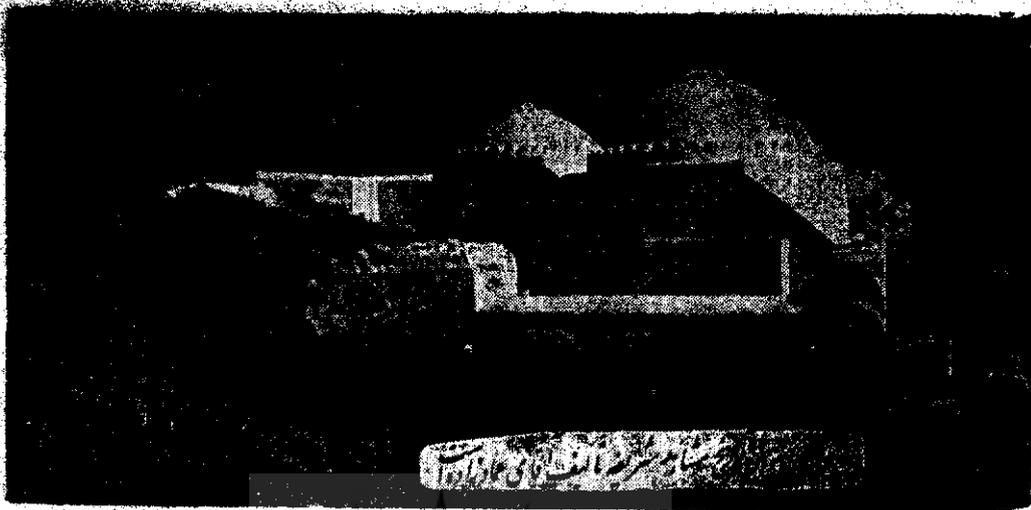
خدیجه کبری ام‌المؤمنین بنت خویلد برادرزاده و رقه‌بن نوقل است

خدیجه نجیب‌ترین زنان عصر و متمولترین زنان مکه بوده پس از آنکه

مال‌التجاره خود را برای تجارت پیغمبر «محمد یتیم-محمد امین» داده و مایل

باین حضرت شد رسول خدا خدیجه را در ازدواج خود در آورد تا اوزنده

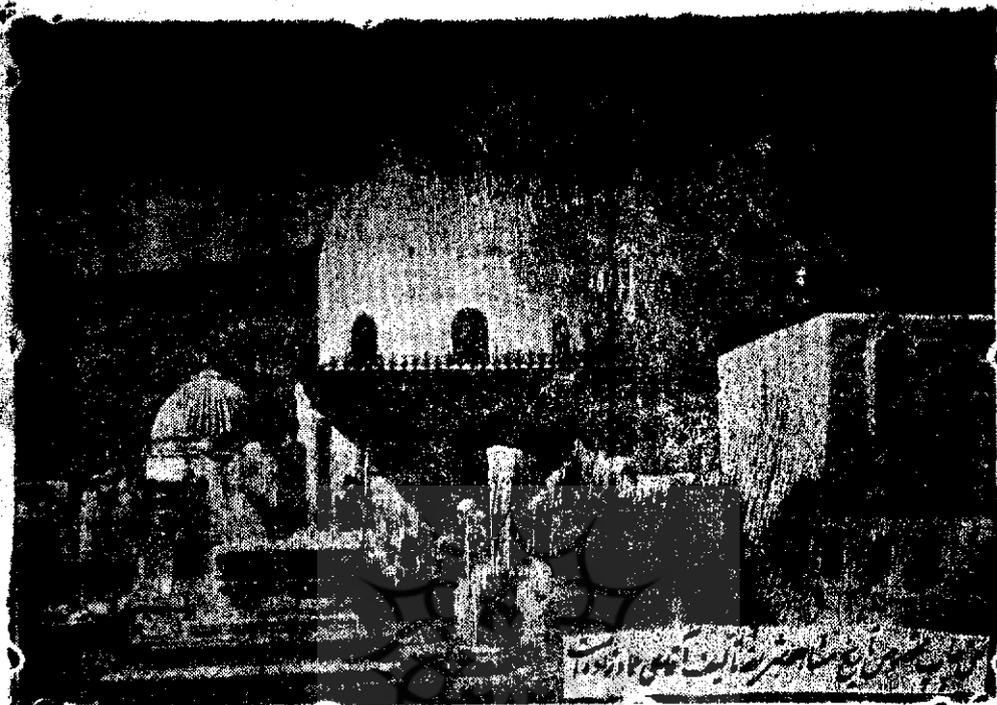
بود دیگر زن نگرفت خدیجه در راه اسلام فدای کاری بسیار از مال خود نمود

آرامگاه عبد مناف و عبد المطلب و آمنه در جنت البقی

آرامگاه بنی هاشم و اعیان بی بی مریم در جنت البقی

آرامگاه خدیجه زوجه رسول الله ص

آرامگاه خدیجه زوجه رسول الله ص

پشتگاه
پتال جان

منظره جنت النبی که اکنون بکلی عمارات و بارگاه‌های آن که مزار عمومی بود ویران و خراب است

و اول زنی بود که اسلام آورد - سن او چهل سال بود که در عقد پیغمبر «س» در آمد و پیغمبر ۲۵ سال داشت خدیجه در تنهایی ها انیس و مونس و علاقه مند به پیغمبر بود - خدیجه در اسلام موفقیت مهمی یافت و بسیار شد که جبرئیل سلام بخدیجه میرساند و او را جواب میگفت ان الله السلام ومنه السلام و الیه یعود السلام و علی جبرئیل السلام علیک و الصلوٰة والسلام روایاتی در دست است که بهترین زناات بهشت ۴ زنند خدیجه بنت خویلد - فاطمه بنت محمد صلی الله علیه و اله - مریم بنت عمران - آسیه بنت مزاحم

خدیجه قبل از پیغمبر دو شوهر دیگر داشت اول عتیق عابد مخزومی که از او دختری آورد دوم هندی بن زراره و از او پسری آورد.

خدیجه در ۲۷ ماه رجب سه سال قبل از هجرت در سال دهم بعثت وفات یافت و قبه او در سال ۹۴۰ با سنک شمیسی بنا شد و امیر ستید محمد بن سلیمان جرکسی دختر دار مصر در ولایت داود پاشا آنرا ساخت و قبل از این قبه بارگاه صندوق چوبی روی مرقدش بود و پس از بنا قبه از صدقات جاریه سلطان سلیمان بناء صنن و روضه تکمیل گردید تا سال ۱۲۹۸

آنچه را که حاجی باید از اعمال و افعال
مناسک حج و عبادات در مکه بجا آورد مناسک گویند و بیشتر اعمالی است که باید بر آن توجه کامل داشت و ضمن آن اذکاری برای عطف توجه بمقامات عالیه وارد شده که ما در کتاب حج و مناسک آن نگاشتیم و اینک از ذکر ادعیه وارده خوددازی میکنیم فقط این افعال را شرح میدهیم و آن عبارتست از:
 عمره، احرام عمره، طواف عمره، نماز عمره، سعی بین صفا و مروه، تقصیر عمره

حج، احرام حج، وقوف بمنی، وقوف برفات، وقوف بشعر و مسجد فردافه، رمی جمرات ثلاث، ذبح و فدایی، طواف نساء، طواف حج تمتع، سعی بین صفا و مروه، نماز، طواف حج، نماز طواف نساء، تقصیر، مجموع این اعمال را تائیه عظیم الشان ایرانی شیخ بهائی عاملی در یک عمر آورده است و فرموده:
 اطریست للمرءة اجمل نهن

او و اذ محط رس طر مرایح

احرام تلبیه ، سعی ، طواف ، تقصیر ، رکعتین .
 احرام ، وقوف عرفات ، وقوف بشعر ، رمی افاضه نحر ، رکعتین
 طواف حج ، طواف نساء ، سعی رکعتین ، جمره عقبه
 عمره عبارت از احرام بستن از میقات است و رفتن بخانه و هفت دور
 مرتب و متوالی طواف بدور خانه کردن و نماز طواف در مقام ابراهیم
 خواندن و سعی بین صفا و مروه کردن که هفت مرتبه از صفا بروه و
 بالعکس برود آنکاه تقصیر نماید که موئی از بدن بچیند .

این است عمل عمره اعم از عمره حجةالسلام یا عمره مفرده
 عمره برای هر فردی که وارد مکه میشود واجب است باید در میقات احرام
 بندد و با لباس احرام با کمال تواضع بمکه وارد شود در هر فصل از سال
 میخواهد باشد .

حج — عبارتست از درک کردن عرفات در روز عرفه تا مغرب و درک
 مشعر بین الطلوعین و ذبح و فدائی در منی و رمی جمرات و طواف در
 خانه کعبه و نماز آن بدین ترتیب که :

روز هشتم (ترویبه) نماز واجب ظهر را در حجر اسماعیل بخواند
 و از آب زمزم غسل کند و احرام ببندد و بطرف منی حرکت نماید شب
 را بیتوته در منی نماید صبحگاه بطرف عرفات روان شود تا
 بعد از مغرب در آنسرزمین که تمامی پیغمبران و اولیاء خدا و مردمان
 بزرگ جهان خاضع و خاشع شده و جز بخدا توجهی نداشته آنجا بسر برد .
 آنکاه پس از نماز مغرب و عشاء بطرف مشعر الحرام و مسجد مزدلفه
 حرکت نماید و شب را آنجا بیتوته کند که بین الطلوعین آنجا دریا بید
 سپس از آنجا بطرف منی حرکت نموده آنجا رمی جمرات نموده ذبح و
 فدائی بدهد و سر بتراشد و از آنجا بطرف مکه برود تا در خانه کعبه
 طواف حج تمتع بجای آرد آنکاه باز سعی بین صفا و مروه نموده و نماز
 طواف در مقام ابراهیم گذارد و تقصیر نماید .

در خانه اعمال طواف نساء که برای دفعه سوم هفت شرط بدور
 خانه گشتن است بجای آرد و نماز آنرا با کمال طمأنینه و وقار باصحت
 اداء حروف و کلمات بخواند این طواف و نماز در نظر اهل سنت بنام
 طواف و نماز وداع است و در نظر فرقه ناجیه شیعه بنام طواف نساء است
 که مورد اهمیت خاصی است و این همان طوافی است که عمر خلیفه ثانی